

Pelastusjohtaja Markus Viitaniemi
Pohjois-Karjalan pelastuslaitos

Sisäministeriön pelastusosaston vastaus kannanotto- pyyntöön

Taustaa

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on pyytänyt sisäministeriön pelastusosastolta kannanottoa siihen, missä määrin pelastuslaitoksen ja sen palveluksessa olevan henkilöstön tehtäviä rajoittaa pelastuslain 27 §:ssä säädetty tehtävät. Sisäministeriön näkemystä pyydetään toisin sanoen siitä, onko hyvinvointialueella mahdollisuus osoittaa pelastuslaitoksen hoidettavaksi tehtäviä, jotka kuuluvat hyvinvointialueen hoidettavaksi muun lainsäädännön perusteella, ja jotka eivät vaaranna pelastuslain 27 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamista.

Viestin liitteessä todetaan, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen pelastuslaitos tukee kotihoitoa hoitamalla turvapuhelintehtäviä yöaikaan klo 21.00 – 07.00 ja että turvapuhelintehtävät hoidetaan pelastustoimen toimesta ja pelastustoimen henkilöresurssein.

Sisäministeriön lausunto asiasta

Sisäministeriön pelastusosasto toteaa, että se voi antaa yleistä ohjausta sen toimialaan kuuluvasta lainsäädännöstä, mutta se ei ota kantaa yksittäisen asian ratkaisemiseen.

Pelastuslain (379/2011) 27 §:n mukaan pelastustoimen järjestämisestä hyvinvointialueella säädetään hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021) ja pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa (613/2021). Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaan kyseisessä laissa tarkoitettuja pelastustoimen palveluja järjestettäessä ja tuotettaessa on noudatettava, mitä niistä säädetään pelastuslaissa ja muussa pelastustoimen lainsäädännössä.

Pelastuslaissa säädetään hyvinvointialueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä. Sisäministeriön pelastusosasto toteaa, että pelastuslain 27 §:ssä on säädetty siitä, että hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan kyseisissä momentissa säädettyistä tehtävistä. Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan: 1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa; 2) pelastustoimen valvontatehtävistä; 3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteissa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä; 4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä. Pykälän 3 momentin mukaan edellä 2 momentissa ja muussa laissa säädetyn lisäksi pelastuslaitos: 1) tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvia palveluita siten kuin hyvinvointialue siitä päättää; 2) osallistuu 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

valmiuden ylläpitoon; 3) huolehtii muistakin muussa laissa hyvinvointialueen pelastustoimelle ja pelastusvi-ranomaiselle säädetyistä tehtävistä.

Pelastuslain 2 a §:n mukaan *pelastustoiminnalla* tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sat-tuessa sekä rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Voimassa olevaa pelastuslakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 257/2010 vp.) esitettiin lain 27 §:ään 3 momenttia, jossa oli mukana kohta 4. Kyseisen kohdan mukaan pelastuslaitos ”huolehtii, sen mukaan kuin alueen pelastustoimi päättää, myös muista toimialalle soveltuvista tehtävistä, jos siitä ei ole ilmeistä haittaa tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi”. Tämä kohta kuitenkin poistettiin eduskuntakäsittelyssä. Hallintovaliokunnan antaman mietinnön (HaVM 41/2010 vp.) mu-kaan ”hallintopäätöksellä toteutettava ja väljästi rajattu viranomaistehtävien laajentamismahdollisuus ei ole perustuslain 2 §:n 3 momentin hallinnon lainalaisuuden näkökulmasta ongelmaton. Hallintova-liokunta ehdottaa tämän vuoksi 27 §:n 3 momentin 4 kohdan poistamista lakiehdotuksesta. Pelas-tuslaitoksen tehtävät on kattavasti kuvattu 27 §:ssä ilman, että muutoinkaan tarvitaan mainittua yleissääntelyä.”

Edellä kerrotun nojalla voidaan todeta, että lainsäätäjän tarkoituksena on ollut säätää hyvinvointialu-teen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävistä tyhjentävästi pelastuslain 27 §:ssä. Hyvinvointia-lueen pelastuslaitokselle ei voida osoittaa pelastuslaista poikkeavia tehtäviä eikä tehtäviä voi laajen-taa hallinto- tms. päätöksellä. Hyvinvointialue ei siten voi määrätä omalla päätöksellään pelastuslai-tosta hoitamaan esimerkiksi sosiaali- tai terveydenhuollon palveluja.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n mukaan aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon kansallisesti merkittävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit sekä määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon myös 8 §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategi-set tavoitteet.

Pelastustoimen resurssien kohdentaminen muihin kuin pelastuslain 27 §:ssä säädettyihin tehtäviin vaikuttaa suoraan pelastuslaitoksen voimavaroihin ja palveluihin ja siten vaarantaa pelastustoimen palvelutason.

Yhteenveto

Sisäministeriön pelastusosaston näkemyksen mukaan hyvinvointialueella ei ole toimivaltaa päättää, että pelastuslaitos hoitaisi alueellaan muita, kuin pelastuslaissa ja pelastustoimen lainsäädännössä säädettyjä tehtäviä.

Pelastusylijohtaja

Kimmo Kohvakka

Johtava asiantuntija

Linda Viitala

Tiedoksi

Hyvinvointialueiden pelastuslaitokset
Aluehallintovirastot

VN/20613/2025-SM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: